

PLAČE, DOHODNINA, DAVKI

V zadnjem letu, v času stare in nastajanja nove vlade, je zelo veliko govora o plačah, dohodnini in davkih. Ocenjujem, da je to dobro. Pri nas se verjetno premalo zavedamo, da je davke treba plačevati in kateri so pravičniki in kateri odušni davki. Če imamo svojo državo, moramo imeti tudi davke in mislim, da je to vsem jasno. Spomnim se učiteljic v osnovni šoli, kako so se zgražale nad fevdalci, ki so za svoje potrebe od kmetov pobirali desetino njihovih pridelkov. Kako lepo bi bilo, če bi tudi danes plačevali le desetodstotni delež od svojih zaslužkov in prihodkov.

Davek je finančna ali drugačna obremenitev davkoplačevalca (fizične ali pravne osebe). Določi, predpiše in pobira ga država oz. njen funkcionalni ekvivalent. Neplačevanje davka se zakonsko obravnava kot kaznivo dejanje. Država pobira davek kot splošno obvezno dajatev za kritje skupnih izdatkov javne uprave, kot so šolstvo, zdravstvo, kritje primanjkljaja v pokojninski blagajni itd.

Po davčnem predmetu ločimo več vrst davkov: donosnina (davek na donos, kot je zemljiški davek, davek na dobiček, davek od stavb), dohodnina, premoženjski davek (davek na nepremičnine, stavbno zemljišče), davek na promet nepremičnin in davek na porabo (DDV).

Od politikov pogosto slišimo, da mora biti davčna politika poštena za vse državljane. Nihče pa ne pove, kaj to pomeni. Ali to pomeni, da bi morali plačevati vsi enake davke, ali tisti, ki zasluži več, plača več ali kako drugače?

V Sloveniji je znano, da 20 odstotkov državljanov plača 80 odstotkov davkov. Ali je to pošteno? Podobno je drugod po svetu v razvitih državah.

V politiki je stalna dilema, ali obdavčiti delo ali premoženje?

Trenutno je naše delo v primerjavi s svetom obdavčeno v povprečju bolj kot drugje. Po podatkih OECD je bila povprečna davčna obremenitev plač pri nas v lanskem letu 43,6 odstotka. Povprečje v državah

članicah OECD pa je 34,6 odstotka. Najnovejša raziskava Taxing Wages 2020 kaže, da smo glede na osebni dohodek osma najbolj obdavčena država, ki so članice OECD-ja.

Zakaj so naše plače obdavčene bolj kot drugje?

Po podatkih Združenja Manager je v zadnjih petih letih Slovenijo zapustilo okoli 5 000 mladih izobraženih ljudi. To je strašen podatek, ki pa se v javnosti zanemarljivo obravnava. Pri takem podatku bi morali zazvoniti vsi zvonci v vseh uredništvih časopisov, na vseh ministrstvih in na celotni vladi, ki bi morala narediti načrt, kako izseljevanje zaustaviti, preprečiti in kako mlade ljudi pridobiti nazaj. To so izobraženi ljudje, v katere je ta država vlagala približno šestnajst let izobraževanja. To so prav gotovo najbolj talentirani in delovni ljudje. Z izgubo takih ljudi ne bomo zviševali standarda in bomo še zaostajali za razvitim svetom.

Če želimo v naši državi obdržati najboljše znanstvenike, profesorje, podjetnike, zdravnike, jih bomo morali plačati toliko kot v sosednjih državah. To pomeni, da bomo morali znižati davke na osebne plače.

To še posebno velja za tehnični kader, ki skrbi za razvoj podjetij in njihovo proizvodnjo. Če takšen usposobljen in praktično izkušen kader zapusti naše podjetje in našo državo in se zaposli v tujem podjetju, mogoče celo v tujem podjetju, ki je našemu konkurenca, je škoda za našo državo dvakratna. Ali se tega naši politiki zavedajo? V zadnjih desetletjih se je pokazalo, da so slovenski inženirji izjemno usposobljeni, da lahko konkurirajo inženirjem v najbolj razvitih državah. Če bodo naša podjetja zaradi izgube kadrov začela nazadovati, bo škoda nenadomestljiva.

Kje je treba pobrati davke, če ne pri plačah? Verjetno sta še najmanj dva druga segmenta, za katera bi bilo smiselno zvišati davke. Prvi je kmetijska zemlja, predvsem gozd, in drugi dediščina. Zakaj obdavčiti zemljo oziroma gozd? V Sloveniji je skoraj 500 000 lastnikov gozdov. Ali ti lastniki za te gozdove ustrezno skrbijo, jih ustrezno izkoriščajo? Verjetno ne. Po mojem mnenju večina lastnikov gozdov v Sloveniji niti ne ve za meje svojega gozda, kaj šele, da bi zanj skrbela, ga gojila in ustrezno izkoriščala. Če bi bil ta gozd minimalno obdavčen, bi se lastniki zelo hitro prebudili in poskrbeli za svojo lastnino.

Drugo je dediščina. Enkrat sem že zapisal. Če danes nekdo v slovenskem podjetju želi zaslužiti bruto plačo okoli 10 000 evrov, mora zelo učinkovito in dobro delati. Od te plače da polovico državi. Če pa nekdo pri nas podeduje 10 000 evrov, državi ne da nič. To pomeni, da le delovni in sposobni ljudje vzdržujejo državo.

Janez Tušek